De toekomst begint vandaag

Coalitieakkoord Peel en Maas

2026
2030

Lokaal Peel&Maas
Samen sterk • puur lokaal

VVD Peel en Maas
#Lokaal-liberaal

PRO PEEL EN MAAS

Inhoud

De toekomst begint vandaag	**3**
Duurzaam wonen	**6**
Een sterk en groen buitengebied	**10**
Beleef de ruimte	**14**
Een sociaal domein, gebouwd op gemeenschapszorg	**18**
Sterke gemeenschappen	**21**
Een sterke groene economie	**25**
Een veilig Peel en Maas	**28**
Bestuur, communicatie en dienstverlening	**30**
Tot slot	**33**

De toekomst begint vandaag

Voor u ligt ons perspectief voor Peel en Maas op de lange termijn. We bouwen in Peel en Maas op een sterke basis. Iedere dag laten inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties zien wat een gemeente van gemeenschappen kan zijn. Mensen kennen elkaar en nemen initiatief. Samen houden ze Peel en Maas tot een prettige plek om te wonen, werken, recreëren en ondernemen. Daar spreken we waardering voor uit. Juist die kracht, wat er al is en wat al werkt, is ons vertrekpunt voor de volgende stappen.

De wereld om ons heen verandert snel. Technologie en AI hebben invloed op hoe we werken en met elkaar omgaan. De wereld is onrustiger. En dichter bij huis voelen we soms de spanning tussen systeem- en leefwereld. Naast een duidelijke overheid verwachten inwoners een overheid die niet alleen regels toepast, maar ook begrijpt wat er speelt. Juist daarom is een helder perspectief nodig: richtinggevend én met ruimte, zodat we Peel en Maas sterker, groener en hechter kunnen doorgeven.

Drie grote opgaven

De grote opgaven van de komende jaren vragen om samenhangende antwoorden.
Drie opgaven springen eruit:

- Passend wonen, met een tekort aan betaalbare woningen, veranderende samenstelling van huishoudens en de opgave om kernen leefbaar en groen te houden.
- Een gezonde en duurzame leefomgeving die onder druk staat, doordat biodiversiteit en de kwaliteit van lucht, bodem en water afnemen en door een energietransitie die voor uitdagingen zorgt.
- Vergrijzing en een afnemend arbeidspotentieel, met gevolgen voor zorg, arbeidsmigratie en onze economische structuur.

In samenhang sturen

Deze drie opgaven vragen om keuzes die elkaar versterken. We willen voorkomen dat we telkens per afzonderlijk thema reageren op problemen van vandaag, terwijl de ontwikkelingen onderliggend doorzetten. Daarom kiezen we in dit coalitieakkoord voor een samenhangend perspectief voor de langere termijn: een Peel en Maas waarin gemeenschappen vitaal blijven, wonen haalbaar is voor iedereen en de leefomgeving gezond en duurzaam is. Met een economie die zich hierbij passend door ontwikkelt en met een overheid die rolzuiver en betrouwbaar is.

Wat dit vraagt van ons

Dit vraagt om een overheid die goed kan schakelen en weet wanneer zij wel of niet aan zet is.
We beginnen bij wat inwoners, ondernemers en gemeenschappen zelf tot stand brengen. We zijn betrokken, we waarderen en we geven ruimte waar dat kan. Waar dat nodig is blijven we niet aan de zijlijn staan; we zijn een betrokken partner die goed kan schakelen tussen ruimte laten en nabij zijn. We durven te kiezen en grenzen te stellen; altijd met uitleg, respect en oog voor de menselijke maat.

Boter bij de vis met een investeringsagenda

Ambities vragen ook om middelen. De stevige reservepositie die we met elkaar hebben opgebouwd stelt ons in staat om een aantal gerichte investeringen te doen die direct bijdragen aan de grote opgaven:

- € 1 miljoen om doorstroming op de woningmarkt te versnellen.
- € 1 miljoen om de transitie van het buitengebied te ondersteunen.
- € 1 miljoen om te investeren in een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

Daarnaast ondersteunen we deze koers stevig vanuit middelen die al beschikbaar zijn:

- Voor het werken aan onze woonambitie is er ruimte voor strategische grondverwerving met een jaarlijks krediet van € 5 miljoen. Als we merken dat dit onvoldoende is, komen we met voorstellen voor aanvulling.
- Voor versnelling wonen is in de jaren 2026-2028 een werkbudget beschikbaar van € 200.000 per jaar.
- Er is een reserve huisvestingsfonds van circa € 1,87 miljoen, die tot en met 2028 jaarlijks wordt aangevuld met € 100.000 om de gewenste samenstelling van de woningvoorraad te ondersteunen.
- We versterken bestaanszekerheid in eerste instantie vanuit onze beschikbare budgetten, datagedreven en met maatwerk. Zo komt ondersteuning terecht waar die het hardst nodig is. Als blijkt dat deze aanpak onvoldoende effect heeft, wordt generieke verruiming serieus overwogen.
- Op het gebied van toerisme bouwen we vooralsnog voort op bestaande middelen en samenwerking. Zo is de structurele bijdrage aan het toeristisch platform eerder al met € 185.000 verhoogd.

Met deze investeringsagenda koppelen we onze inhoudelijke koers aan financiële slagkracht, met behoud van onze stevige financiële basis.

Leeswijzer voor het vervolg

Dit coalitieakkoord is per thema op dezelfde manier opgebouwd:

- Een perspectief voor de lange termijn.
- Onze koers voor 2030, waarin we het lange termijn perspectief dichterbij brengen.
- Een aantal concrete stappen die we de komende tijd gaan zetten om te werken aan ons perspectief voor de lange termijn.

Duurzaam wonen

Het perspectief voor de lange termijn
In Peel en Maas is het prettig en betaalbaar wonen. Alle 11 dorpen zijn stevig gegroeid in een tempo dat past bij hun schaal en karakter. Er is voor elke levensfase een fijne en passende plek om te wonen. Starters en alleenstaanden vinden compacte, betaalbare woningen of studio's, gezinnen kunnen doorstromen, senioren kiezen voor levensloopbestendig wonen dichtbij voorzieningen. Zo houden we per kern een evenwichtige mix van sociale huur, middenhuur en koop, blijft de bevolkingsopbouw in balans en blijft het door gemeenschappen en gemeente gedragen voorzieningenniveau op peil.

We blijven realistisch, onze invloed is niet onbeperkt. Beschikbaarheid van energie, vakmensen, geopolitieke ontwikkelingen en demografie blijven factoren die we niet volledig kunnen sturen. Juist daarom leveren we vanuit positiviteit en vertrouwen onze bijdrage: door koersvast te blijven op betaalbaar wonen, door te versnellen waar het kan en door samen met inwoners en partners stap voor stap te blijven bouwen aan Peel en Maas.

Onze ambitie voor 2030

- Er wordt voor elke levensfase gebouwd en we sturen per kern op een evenwichtige mix van sociale huur, middenhuur en (betaalbare) koop.
- We versnellen procedures en vergunningverlening door vooraf heldere kaders te stellen en doorlooptijden te verkorten.
- We sturen nadrukkelijk op de mogelijkheden van transformatie en hergebruik om snel en duurzaam woningen toe te voegen en zetten tijdelijke en flexibele woonvormen in als aanvullende optie.
- Er wordt natuurinclusief, klimaatbestendig en waar mogelijk biobased gebouwd, op een manier die uitvoerbaar en betaalbaar is.
- We geven – in samenspel met inwoners, gemeenschappen, corporaties, woonpartners en de raad – actief inhoud aan het amendement dat de raad heeft aangenomen om concrete richting te geven aan de groei van onze woningbouw.

Hoe we dit realiseren

We leveren op de volgende manieren onze bijdrage aan een Peel en Maas waarin het nu en in de toekomst voor iedereen goed wonen is.

1. Groei en programmering

We kiezen voor stevige groei van alle dorpen die past bij schaal, karakter en behoefte van de dorpen.

Onze koers:

- We kiezen voor uitbreiding van de kern waar dit nodig is en de woonkwaliteit geborgd kan worden. Daarnaast kiezen we voor inbreiding waar kansen zich voordoen.
- Waar het past wordt gestapeld gebouwd en worden slim parkeren, deelmobiliteit en een groene omgeving gecombineerd.
- Minimaal twee derde van de nieuw te programmeren woningen is betaalbaar en 30% van de nieuwbouw bestaat uit sociale huur. Deze norm geldt niet per afzonderlijk project, maar voor de nieuwbouw in de gehele gemeente. De uiteindelijke verdeling verschilt per kern en project.
- Onze programmering wordt gevoed door het voortdurende gesprek dat we met inwoners en gemeenschappen voeren én door prognoses.
- We maken maximaal gebruik van versnellingskansen die ons worden geboden door bijvoorbeeld de Rijksoverheid en provincie.

2. Doorstroming en passende woonvormen

Doorstroming is cruciaal om starters en gezinnen kansen te bieden. Daarom maken we ruimte voor levensloopbestendig wonen en voor woonvormen die passen bij de veranderende samenstelling van huishoudens. Om deze versnelling nadrukkelijk te stimuleren, stellen we een budget van € 1 miljoen beschikbaar.

Onze koers:

- We versnellen doorstroming op de woningmarkt door levensloopbestendig bouwen en woonvormen met aanwezigheid van lichte zorg, hofjes en woongemeenschappen te stimuleren en ruimte te geven.
- De ontwikkeling in triple-kern Helden-Egchel-Panningen zien we als belangrijke motor voor doorstroming door de aanwezigheid en nabijheid van voorzieningen voor senioren.
- We maken (pre-)mantelzorg, woningsplitsing en kavelsplitsing eenvoudiger, zodat mensen dichtbij kunnen blijven wonen en gezinswoningen vrijkomen.
- We zetten tijdelijke en flexibele woningen als aanvullend instrument in.
- We voorkomen dat de kostendelersnorm doorstroming en woningdelen onbedoeld belemmert: binnen de wettelijke kaders passen we uitzonderingen en maatwerk toe waar dat kan.
- We faciliteren het gesprek in de gemeenschap over langer zelfstandig blijven wonen in de vertrouwde omgeving en doorstroming.

3. Versnellen en vereenvoudigen

We verkorten doorlooptijden door processen slimmer te organiseren en vooraf duidelijkheid te geven. Zo kunnen initiatiefnemers sneller door en voorkomen we onnodige vertraging.

Onze koers:

- We werken met parallel programmeren: planvorming, participatie, energiebeschikbaarheid, mobiliteits- en groenafspraken én voorbereiding van de uitvoering lopen gelijktijdig.
- We introduceren voor kleinere ontwikkelingen snelle, duidelijke procedures met vooraf bekende randvoorwaarden, zoals ‘flitsvergunningen’.

4. Transformatie en hergebruik

We benutten wat er al staat. Dat helpt om sneller te bouwen en tegelijk de kwaliteit van centra en kernen te versterken.

Onze koers:

- We geven ruimte om leegstaande winkels of kantoren in en rond centra waar mogelijk geschikt te maken voor wonen.
- We herbestemmen Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) naar natuur, kleinschalig wonen, recreatie of lokale bedrijvigheid die past in het landschap, waarbij we ons realiseren dat het huidige beleid van met name de provincie zijn beperkingen kent voor het mogelijk maken van wonen.

5. Nieuwbouw met ruimtelijke kwaliteit

Waar nieuwbouw nodig is, combineren we tempo met kwaliteit. We bouwen compact waar passend, met aandacht voor groen, water en klimaatadaptatie en met behoud van het dorpskarakter.

Onze koers:

- We sturen op compacte en kwalitatieve bouw; gestapeld waar passend, met passende parkeernormen en ruimte voor groen, waterberging en verblijfskwaliteit.
- We nemen natuur-inclusief en klimaatadaptief bouwen integraal mee. We nemen aandacht voor schaduw, bomen, wadi's en biodiversiteit mee in het ontwerp.
- We gebruiken materialen circulair/biobased waar mogelijk en doen dit uitvoerbaar en realistisch.

6. Regie en samenwerking

We nemen waar nodig regie om tempo, kwaliteit en betaalbaarheid te borgen. Hierbij werken we samen met corporaties, ontwikkelaars en initiatieven uit de samenleving.

Onze koers:

- We voeren een actieve grondstrategie en nemen meer regie om tempo, kwaliteit en betaalbaarheid te borgen. Daar waar het beschikbare budget om een actieve grondpolitiek te voeren ontoereikend is, hogen we dit op.
- We zetten gemeentelijke gronden en instrumenten, zoals het voorkeursrecht, in om onder meer sociale huur en middenhuur/betaalbare koop mogelijk te maken.
- We werken nauw samen met woningcorporaties en geven ruimte aan CPO's en coöperatieve wooninitiatieven. Sociale huur wordt bij voorkeur gedaan door een woningcorporatie.
- We zijn een voorspelbare partner voor ontwikkelaars door duidelijke voorwaarden en transparantie aan de voorkant.
- We trekken regionaal samen op richting Rijksoverheid om voor onze belangen op te komen.

Een sterk en groen buitengebied

Het perspectief voor de lange termijn
Peel en Maas is een plattelandsgemeente waar ondernemerschap, natuur, wonen en leefkwaliteit elkaar niet alleen verdragen, maar ook versterken. We kiezen bewust voor een buitengebied dat ecologisch rijker, economisch gezonder, klimaatbestendiger en landschappelijk aantrekkelijker wordt. De landbouwsector blijft een belangrijke pijler en ontwikkelt zich in samenspraak met betrokken agrarisch ondernemers verder richting een duurzame, natuurinclusieve vorm van voedselproductie.

Familiebedrijven en agrarisch ondernemers spelen daarin een sleutelrol. Zij laten zien dat vakmanschap, economische levensvatbaarheid, biodiversiteit, bodemgezondheid en een aantrekkelijk landschap samen kunnen gaan. Als gemeente sluiten we actief aan bij deze beweging; met oog voor de draagkracht van ondernemers én de omgeving.

We werken rolvast en transparant samen met agrarisch ondernemers, natuurorganisaties, dorpen en inwoners aan een toekomstbestendig buitengebied. We zijn helder over doelen en verwachtingen. Innovatie, natuurinclusiviteit en toekomstbestendigheid zien we als gezamenlijke opgaven. We kiezen voor een pragmatische aanpak met oog voor verschillende belangen, nadrukkelijk ook voor de belangen van de bestaande agrarisch ondernemer die door wil gaan met ondernemen, zodat het buitengebied vitaal blijft voor iedereen die er woont, werkt en recreëert.

Onze ambitie voor 2030
- Een buitengebied waar landbouw en natuur elkaar versterken.
- Agrarisch ondernemers die duurzaam en natuurinclusief willen ondernemen worden ondersteund.
- Peel en Maas bouwt verder op een kennisintensieve agrofoodsector die tot de top van Nederland behoort.
- Binnen duidelijke kaders blijft ook ruimte voor intensievere vormen van voedselproductie, wanneer die kunnen bijdragen aan een efficiënt gebruik van ruimte en grondstoffen.
- Een buitengebied dat rijker is aan biodiversiteit en dat klimaatbestendiger is.
- Een aantrekkelijk landschap voor inwoners, recreanten en toekomstige generaties.
- De kwaliteit van bodem, water en biodiversiteit van het buitengebied is aantoonbaar verbeterd. We sturen op herstel van natuurlijke systemen, omdat een gezonde leefomgeving de basis is voor een sterke economie en een vitaal platteland.

Hoe we dit realiseren
De transitie van het buitengebied en de agrarische sector is een opgave van de lange adem. We trekken hierin samen op, in goed gesprek met ondernemers, gemeenschappen, andere overheden en andere betrokkenen, zodat keuzes landen en uitvoering haalbaar blijft. We volgen welke effecten de inspanningen van ondernemers en gemeente hebben op bodem, water, natuur, leefbaarheid én economische houdbaarheid van de sector. Waar dat nodig is, sturen we gericht bij. Met onze omgevingsvisie, het omgevingsplan en via vergunningverlening stellen we kaders en handhaven we waar het moet en laten we ruimte aan ondernemerschap en innovatie waar het kan, zodat we koersvast blijven én tijdig kunnen bijsturen. Uiteraard komen deze gemeentelijke kaders niet ‘van achter de tekentafel’ tot stand, maar in gesprek met ondernemers en gemeenschappen.

1. Een agrarische sector die werkt mét de natuur

We ondersteunen ondernemers die willen verduurzamen, omschakelen of verbreden, en maken ruimte voor verdienmodellen die passen bij het buitengebied. We stellen een transitiefonds van € 1 miljoen beschikbaar om ondernemers te ondersteunen bij deze toekomstbestendige omslag. We hebben daarbij ook oog voor en zijn betrokken bij degenen die in onze gemeente een toekomst blijven zien als agrarisch ondernemer. Bij dit alles borgen we omgevingskwaliteit met duidelijke grenzen en stimuleren we innovatie waar die aantoonbaar helpt.

Onze koers:

- We ondersteunen ondernemers die een essentiële rol willen vervullen in het duurzaam onderhouden van het buitengebied.
- We stimuleren ondernemers die willen omschakelen naar natuurinclusieve, biologische of kringloopgerichte landbouw en die willen verduurzamen of verbreden (bijv. zorgboerderijen, boerderijwinkels, agrarisch natuurbeheer, kleinschalige recreatie), waarbij bestaande agrarisch ondernemers niet worden belemmerd in hun ondernemen.
- Nieuwe verdienmodellen die bijdragen aan biodiversiteit, bodemkwaliteit en landschapsversterking stimuleren we onder andere door inzet van kennis van de Brightlands Campus Greenport Venlo en Natuurrijk Limburg.
- We werken mee aan verplaatsing van bestaande bedrijven wanneer dit aantoonbare winst oplevert voor natuur, leefomgeving en klimaat.
- We staan geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij toe.
- We stimuleren kennisontwikkeling voor innovatie in bestaande stallen, gericht op emissiereductie en dierenwelzijn.
- We onderzoeken het uitfaseren van het gebruik van glyfosaat en andere chemische bestrijdingsmiddelen op gemeentelijke (pacht)gronden. Afhankelijk van dit onderzoek nemen we in nieuwe pachtovereenkomsten beperkingen of een verbod op. Met bestaande pachters gaan we in gesprek over aanvullende afspraken maken.
- We zoeken samen met agrarisch ondernemers naar praktische alternatieven voor het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, met bodem- en waterkwaliteit als belangrijke randvoorwaarde en met maatwerk waar dat nodig is. Ons transitiefonds ondersteunt de zoektocht die agrarisch ondernemers hierin met ons willen ondernemen financieel. De ervaringen die we opdoen in NOVEX De Peel met zoneringen en extensivering zijn behulpzaam bij de zoektocht die we samen met agrarisch ondernemers aangaan.
- We geven passende recreatieve functies ruimte (wandel- en fietsroutes, kleinschalige verblijfsrecreatie), zonder de leefbaarheid te belasten.

2. De Peelregio als proeftuin

NOVEX De Peel biedt voor een belangrijk onderdeel van ons buitengebied – de Peel – een belangrijke proeftuin voor de transitie. Hier werken Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen én de streek samen aan een betere balans tussen landbouw, natuur, water en economie. Hiermee geeft NOVEX De Peel richting en uitvoeringskracht aan de gebiedsgerichte transitie. De met de NOVEX-ontwikkeling gepaard gaande middelen benutten we in samenspraak met onze partners voor de gewenste versnelling.

Onze koers:

- We benutten NOVEX De Peel als motor voor de ecologische en agrarische transitie; samenwerking tussen Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen én de streek biedt richting, middelen en experimenteerruimte.
- We waarderen en ondersteunen het Meijels Agrarisch Perspectief (MAP), waarin natuurherstel, waterbeheer, klimaatadaptatie en toekomstbestendige landbouw in samenhang worden opgepakt, en werken hier graag nauw mee samen.
- We benutten actief de middelen die beschikbaar komen voor NOVEX De Peel om te versnellen op biodiversiteit, waterkwaliteit en landschapsversterking; we werken aan langjarige pakketfinanciering voor blijvende uitvoeringskracht.

3. VAB-beleid als motor voor gedragen transitie

Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) benutten we als kans voor ondernemers om op een verantwoorde manier bezig te gaan met de transitie van hun onderneming, om het landschap te versterken en tegelijk leegstand en misbruik te voorkomen.

Onze koers:

- Met een brede, programmatische aanpak voor VAB nodigen we agrarisch ondernemers uit om hun onderneming op economisch verantwoorde en duurzame wijze te transformeren.
- We herbestemmen VAB naar natuur, kleinschalig wonen, recreatie of lokale bedrijvigheid die past in het landschap, waarbij we ons realiseren dat het huidige beleid van met name de provincie zijn beperkingen kent voor het mogelijk maken van wonen.
- Landschappelijke kwaliteitsverbetering is voor ons een voorwaarde bij elke transformatie.
- We gaan leegstand, ondermijning en verrommeling tegen.
- In kernranden kan – onder duidelijke voorwaarden – tijdelijke huisvesting een optie zijn. Dit kan alleen waar dit landschappelijk en ecologisch verantwoord is, met het streven om locaties na verloop van tijd om te zetten naar natuur/groen of een andere passende bestemming.

4. Maaszijde: waterveiligheid gekoppeld aan gebiedskwaliteit

Aan de Maaszijde koppelen we veiligheid aan kwaliteit. Waterveiligheidsmaatregelen versterken we waar mogelijk met verbeteringen in natuur, bereikbaarheid en de aantrekkelijkheid van het Maasdal.

Onze koers:

- Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is essentieel gebleken voor het gebied bij de Maas. Bewoners, bedrijven en landbouwgronden zijn beter beschermd tegen overstromingen doordat dijken weer aan de (landelijke) veiligheidsnormen voldoen.
- Voor het traject Baarlo–Hout-Blerick koppelen we waterveiligheid aan gebiedskwaliteit (onder meer natuur en bereikbaarheid), zodat het gebied niet alleen veiliger, maar ook aantrekkelijker wordt. Een samenhangende gebiedsvisie helpt ons om hier toekomstbestendige keuzes te maken.

5. Energie: realistisch, lokaal en met meerwaarde voor de gemeenschap

De energietransitie in het buitengebied pakken we realistisch en lokaal aan. Grootschalige opwek vraagt om terughoudendheid en duidelijke voorwaarden, zodat landschap, draagvlak en de opbrengsten voor de gemeenschap geborgd zijn. Het buitengebied en haar ondernemers spelen van oudsher een rol in netstabilisatie en energieonafhankelijkheid; die rollen willen we met betrokken ondernemers en het lokaal MKB verder uitbouwen op basis van beproefde concepten en nieuwe ontwikkelingen.

Onze koers:

- Energiebesparing is altijd de eerste stap, omdat het de druk op het net beperkt. Daarna gaan we voor opwek op daken van boerderijen en bedrijven, zodat we het landschap zo min mogelijk belasten.
- We benutten de kracht van het buitengebied voor netstabilisatie en energieonafhankelijkheid: via experimenten (bijvoorbeeld met groen gas en aardwarmte) met ondernemers en het lokale MKB.
- We zijn terughoudend met zonnevelden op akkerbouwgrond.
- Meerwaarde voor de lokale gemeenschap is voor ons een harde voorwaarde bij grootschalige opwek; opbrengsten vloeien zo veel mogelijk terug naar de gemeenschap.

Beleef de ruimte

Het perspectief voor de lange termijn
In Peel en Maas beleven we de ruimte. We koesteren de eigenheid van kernen en landschappen en maken keuzes die deze kwaliteiten versterken. De fysieke leefomgeving is daarmee niet alleen decor, maar een voorwaarde voor vitale gemeenschappen. Het is de ruimte die uitnodigt tot ontmoeten, ondernemen, bewegen en recreëren, met groen en water als vanzelfsprekende basis.

De druk op de beschikbare ruimte is fors door woningbouw, economische ontwikkeling, natuur en biodiversiteit, energietransitie, mobiliteit en klimaatadaptatie. Daarom pakken we opgaven in samenhang op. Gezondheid, leefbaarheid en betaalbaarheid zijn leidend in de keuzes die we maken.

Onze openbare ruimte richten we duurzaam, groen en klimaatadaptief in. Ze is ingericht op het gebruik: schoon, uitnodigend, veilig en toegankelijk, met een onderhoudsniveau dat past bij de plek. Gebruikers hebben invloed op ontwerp en beheer, zodat onze openbare ruimte daadwerkelijk voelt als de ruimte van en voor vitale gemeenschappen. Met een robuuste en duurzaam veilig ingerichte infrastructuur zorgen we voor een goede bereikbaarheid voor inwoners, bedrijven en bezoekers. Elke kern van Peel en Maas is goed bereikbaar met het openbaar vervoer of vrijwilligersvervoer.

In Peel en Maas is duurzaamheid geen optie, maar als kernwaarde een vanzelfsprekendheid. Als gemeente sturen we op energieonafhankelijkheid en energiebesparing. We sturen op het opwekken van zonne-energie op daken, zodat we de kwaliteiten van kernen en landschappen zoveel mogelijk beschermen. We helpen ruimte te creëren voor ontwikkelingen en verduurzaming, met oog voor haalbaarheid, draagvlak en een eerlijke terugvloeiing van opbrengsten naar gemeenschappen.

Onze ambitie voor 2030

- We investeren in een fysieke leefomgeving die aansluit bij de identiteit van kernen en landschappen. Groen, water en schaduw zijn bij (her)inrichting leidend; dorpscentra en pleinen vergroenen zichtbaar. We combineren functies waar dat kan (wonen, groen, water, mobiliteit, energie en ontmoeten), zodat we ruimte efficiënt benutten én we de kwaliteit van de leefomgeving versterken.
- We werken actief aan een duurzame, veilig ingerichte openbare ruimte, met extra aandacht voor de schoolomgeving en de routes daar naartoe.
- De openbare ruimte is schoon en toegankelijk. Toegankelijkheid betekent voor ons dat iedere inwoner kan deelnemen aan de openbare ruimte, ook wanneer dit door een beperking niet vanzelfsprekend is.
- Onze infrastructuur is duurzaam en veilig ingericht en het netwerk van fiets- en wandelroutes is zichtbaar uitgebreider en veiliger, met prioriteit voor scholen. Tegelijk blijft passend openbaar vervoer beschikbaar, aangevuld met flexibele vormen van vervoer.
- We plannen en bouwen netbewust. In onze eigen projecten en bij nieuwe ontwikkelingen sturen we op energieonafhankelijkheid, energiebesparing en we nemen energie-inpassing vroeg mee in de planvorming. We benutten de opwekmogelijkheden van daken maximaal.
- Samen met netbeheerder, ondernemers en lokale initiatieven brengen we knelpunten en kansen voor energiedeling, energieopslag en energiehubs in beeld en stimuleren we passende, veilige oplossingen voor netcongestie en andere energietransitie.
- Parkeren is slim en locatiegericht met passende parkeernormen, parkeerpockets (een centrale, geclusterde parkeerplaats) en een goede routing.
- Ruimtelijke vraagstukken en opgaven houden niet op aan de gemeentegrens. Daarom stemmen we hierover in onder andere regionaal verband af én komen we met de regio op voor onze belangen bij de provincie, de Rijksoverheid, netbeheerder en andere ruimtelijke partners.

Hoe we dit realiseren

1. Ruimtelijke kwaliteit die sterke gemeenschappen ondersteunt

We werken aan een fysieke leefomgeving die past bij wat Peel en Maas en haar kernen onderscheidt. Gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en betaalbaarheid in aanleg en beheer zijn leidend in de keuzes die we maken.

Onze koers

- Wij staan open voor het gesprek met initiatiefnemers uit de gemeenschappen die eigen ideeën willen inbrengen voor de vergroening en verfraaiing van de openbare ruimte. Hierbij wordt ook rekening gehouden met beheer. We bieden de mogelijkheid aan initiatiefnemers om eigen onderhoud uit te voeren. Besparingen in beheer zetten we in door het toepassen van hoogwaardiger groen.
- We richten de openbare ruimte toegankelijk in, zodat iedereen zoveel mogelijk mee kan doen in de openbare ruimte.
- We vergroenen dorpscentra en pleinen zichtbaar.
- Waar het kan werken we met hergebruik en onderhoudsarme oplossingen, zodat kwaliteit betaalbaar blijft in beheer.
- We geven richting aan onze ruimtelijke kwaliteit door onze omgevingsvisie in lijn met de ambitie uit dit coalitieakkoord en de recent vastgestelde kaderstellingen te actualiseren en door te vertalen in omgevingsplannen. Uiteraard doen we dit participatief; in dialoog met gemeenschappen, inwoners, ondernemers en allerlei andere betrokkenen en belanghebbenden.

2. Groenblauwe netwerken in de kern

Groen en water (en minder verstening en verhardingen) dragen bij aan klimaatbestendige dorpen. Natuurinclusief en klimaatadaptief werken is een belangrijk uitgangspunt: meer biodiversiteit, minder wateroverlast en hittestress.

Onze koers:

- Waar kansen zich voordoen verbinden we plantsoenen, wadi's en boomstructuren tot samenhangende groenblauwe aders.
- Bij herinrichting geven we groen en water voorrang boven verharding.
- Het bestaande bomenbeleid wordt verbreed: het initiatief 'een gratis boom in de voortuin' wordt structureel.
- We onderzoeken het vergroenen van kernen met 'verticaal groen' (bijvoorbeeld gevelgroen, klimplanten en geveltuintjes). Vooral op plekken waar bomen in de openbare ruimte niet mogelijk of wenselijk zijn.
- We stimuleren het vergroenen van voor- en achtertuinen. Zo sluiten we bijvoorbeeld aan bij het 'NK tegelwippen'.

3. Duurzaam mobiel

We maken duurzame mobiliteit vanzelfsprekender: veilig en prettig te voet en per fiets, met 30 km als norm in verblijfsgebieden en met passend (flexibel) OV.

Onze koers:

- De openbare ruimte heeft een verkeersveilige infrastructuur waar we duurzame mobiliteit (fietsen, lopen, OV, deelvervoer) stimuleren en faciliteren.
- Bij het onderhouden en toekomstige herinrichtingen van de openbare ruimte zorgen we voor veilige fietsroutes, verlichting en overzichtelijke oversteekplekken.
- We besteden nadrukkelijk aandacht aan veilige schoolomgevingen, met de nadruk op fietsen en wandelen en terugdringing van het autogebruik.
- In verblijfsgebieden zijn 30 km-zones de norm.
- We zetten in op flexibel en vraagafhankelijk OV en we werken samen met dorpsinitiatieven en vrijwilligers.
- In overleg met onder andere het centrummanagement en ondernemers werken we aan een veiliger en overzichtelijker winkelcentrum van Panningen, waarbij we kijken naar de rol van fietsverkeer tijdens openingstijden.

4. Slim parkeren

Parkeren organiseren we zo, dat ruimte overblijft voor wonen, groen en ontmoeting.

Onze koers:

- We hanteren locatiegerichte, passende parkeernormen en sturen op routing aan de randen van centra waar passend.
- Gratis en voldoende parkeren blijft in alle dorpen van Peel en Maas beschikbaar.
- Parkeren combineren we met vergroening, schaduw en waterdoorlatende inrichting.
- We maken bij herinrichting en nieuwbouw meer gebruik van parkeerpockets en energiehubs.
- We faciliteren veilig fietsparkeren, waarbij we starten in het centrum van Panningen.

5. Energieonafhankelijk, energiezuinig en netbewust

We leveren onze bijdrage aan energieonafhankelijkheid en verduurzaming door met netbeheerders, gemeenschappen, inwoners en ondernemers ervaring op te doen met duurzame manieren van energieopwekking, -gebruik en -opslag. We zetten in op doorgang van ontwikkelingen door netbewust te plannen en door proactief regie en samenwerking te organiseren met partners die hierin essentieel zijn.

Onze koers:

- We geven uitvoering aan ons ‘Programma Duurzaamheid – Duurzaam tot in de kern’.
- We gaan doelgericht verder met verduurzaming van ons eigen vastgoed en onze eigen projecten.
- Met het lokale MKB, netbeheerder en overige belanghebbenden verkennen en ondersteunen we passende energieoplossingen (samen opwekken, slim gebruiken en afstemmen).
- We onderzoeken waar (buurt)batterijen en opslag om pieken te dempen en lokaal opgewekte energie beter te benutten zijn.
- Bij duurzame energie-opwek zijn daken het startpunt; we stimuleren dat opgewekte energie zo veel mogelijk lokaal wordt benut.
- We faciliteren initiatieven voor energiedelen en energiegemeenschappen, met aandacht voor draagvlak, uitvoerbaarheid en lokaal profijt. Bij het lokaal profijt gaan we uit van minimaal 75% lokaal eigenaarschap.
- Waar passend verkennen we aanvullende technieken en dragers als onderdeel van een realistische energiemix.
- Via het Energie Adviescentrum adviseren we inwoners bij de verdere verduurzaming van hun woning. Voor specifieke doelgroepen ondersteunen we verduurzamingsmaatregelen financieel, waarbij we gebruik maken van beschikbare budgetten zoals de CDOKE-regeling.

Een sociaal domein, gebouwd op gemeenschapszorg

Het perspectief voor de lange termijn
In Peel en Maas doet iedereen naar vermogen mee en niemand valt tussen wal en schip. Samenredzaamheid en gemeenschapszorg zijn een kostbaar goed en dat koesteren we, zeker in een tijd waarin dit niet altijd meer vanzelfsprekend aanwezig is.

De meeste inwoners ervaren een goede gezondheid en houden regie over hun leven. We signaleren tijdig om zo zwaardere zorgvragen te voorkomen. Professionele hulp is aanvullend, tijdig en zonder drempels beschikbaar. De menselijke maat is leidend. Professionals krijgen ruimte om het goede te doen en werken steeds meer gebiedsgericht in netwerken van mensen in plaats van netwerken van organisaties. Waar marktwerking belemmert, kiezen we voor samenwerking en partnerschap.

Onze ambitie voor 2030

- Gemeenschapszorg is uitgangspunt, met aanvullende tijdige professionele hulp wanneer dat nodig is.
- Bestaanszekerheid en perspectief zijn verankerd; waardevol meedoen is de norm.
- We geloven in een samenleving waarin iedereen naar vermogen kan deelnemen. Ons breed ontwikkel- en ontmoetingsbedrijf levert daar een wezenlijke bijdrage aan.
- Iedereen, van jong tot oud, kan meedoen in de veranderende, toekomstige arbeidsmarkt.
- Kinderen en jongeren groeien kansrijk, veilig en gezond op. We problematiseren niet onnodig, helpen tijdig waar het moet en hebben oog voor een goede mentale gezondheid van jongeren.
- We hebben oog voor mentale en positieve gezondheid en werken actief om dit bespreekbaar te maken en te houden.
- Ondersteuning is een springplank; het helpt mensen vooruit, met oog voor talenten en kansen op de arbeidsmarkt.

Hoe we dit realiseren

We sturen op een gemeenschaps- en mensgerichte aanpak, met ruimte voor vakmanschap. Zo organiseren we ondersteuning begrijpelijk, dichtbij en met partners en gemeenschappen.

1. Werk en inkomen

We zetten in op meedoen, met werk waar het kan en ontwikkeling als springplank. Samen met ondernemers, onderwijs, verenigingen en maatschappelijke partners creëren we ontwikkelkansen dichtbij, zodat inwoners naar vermogen kunnen meedoen en perspectief houden.

Onze koers:

- We investeren € 1 miljoen in onder andere een leven lang leren voor jong en oud.
- We maken meedoen de norm: wie kan, werkt bij voorkeur betaald; wie dat (tijdelijk) niet kan, doet naar vermogen mee via leerroutes, beschut werk of dagbesteding of een andere waardevolle rol in de samenleving.
- We voorkomen schulden en armoede via vroegsignalering en begrijpelijke minima regelingen.
- We versterken bestaanszekerheid datagedreven: we verzamelen en benutten inzichten (bijv. uit het energiefonds en bijzondere bijstand) en scherpen beleid aan om ook werkende armen te bereiken. We overwegen in de eerste helft van 2028 een generieke verruiming wanneer blijkt dat een datagedreven maatwerkaanpak niet effectief is.
- We versterken de ontwikkeling naar een breed ontwikkel- en ontmoetingsbedrijf, waarin maatwerk centraal staat en waarin ontmoeten, ontwikkelen en meedoen samenkomen.

2. Zorg en ondersteuning

We organiseren zorg en ondersteuning dichtbij, begrijpelijk en integraal. We sluiten aan bij de kracht van de 11 dorpen, zodat inwoners zo lang mogelijk prettig en veilig thuis kunnen blijven wonen.

Onze koers:

- We werken samen met inwoners die zich voor gemeenschapszorg inzetten en professionals die gemeenschapszorg ondersteunen, zoals de dorpsondersteuners en beroepskrachten van de dorpsontmoetingen. Samen verkennen we hoe de gemeenschapszorg van morgen eruit komt te zien.
- We werken integraal en gericht op preventie.
- We ontzorgen en waarderen mantelzorgers op een manier die passend is. We benutten respijtzorg beter.
- We organiseren thuiszorg zoveel mogelijk gebiedsgericht, met samenwerking en afstemming tussen aanbieders en vaste aanspreekpunten per kern; de gemeente stuurt hierop via inkoop en afspraken.
- We geven professionals vertrouwen: zij werken samen in netwerken van mensen, niet in netwerken van organisaties. Waar marktwerking belemmert, kiezen we voor partnerschap (minder grip en controle, minder dikke contracten en uitgebreide aanbestedingen).
- We ondersteunen de uitbreiding van passende woonzorgvoorzieningen en centrale ontmoetingsruimtes (bijvoorbeeld bij multifunctionele accommodaties) in meerdere kernen, zodat inwoners die niet meer thuis kunnen wonen zo dicht mogelijk bij hun vertrouwde omgeving blijven.
- We hebben blijvende, passende aandacht voor mentale en positieve gezondheid om taboes te doorbreken, met respect voor wat inwoners en gemeenschappen hier zelf op ontplooien.

3. Jeugd en onderwijs

It takes a village to raise a child. Bij het opvoeden en opgroeien weten ouders zich gesteund door een betrokken gemeenschap en sterke basisvoorzieningen. Als hulp nodig is, is die tijdig, passend en zo dichtbij mogelijk. We problematiseren niet onnodig.

Onze koers:

- Er vindt een voortdurend gesprek over opvoeden en opgroeien plaats in gemeenschappen. Aanvullend op die gemeenschapsbasis vormen scholen, GGD, kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk en gezinscoaches één herkenbaar netwerk van pedagogische basisvoorzieningen rond kind en gezin.
- We besteden preventief aandacht aan thema's als alcohol, drugs, digitaal pesten en negatieve beïnvloeding. We waarderen initiatieven die inwoners en gemeenschappen hier zelf al op ontplooien.
- We zetten in op het voortdurende gesprek over het versterken van mentale weerbaarheid en op het verlagen van druk, zodat jongeren veerkrachtig kunnen omgaan met uitdagingen.
- We geven kinderen en jongeren ruimte om jong te zijn. Er zijn speel-, ontmoetings- en beweegplekken in alle kernen, bij voorkeur (mede) van en door jongeren. Plannen vanuit jongeren toetsen we serieus op haalbaarheid.

Sterke gemeenschappen

Het perspectief voor de lange termijn
We zijn een gemeente van gemeenschappen. In Peel en Maas kent iedere gemeenschap een eigen karakter en eigen tempo; ze zingen zoals ze gebekt zijn. Mensen kennen elkaar, kijken naar elkaar om en werken samen met ambitie en met realiteitszin aan de toekomst van hun gemeenschap. Daarbij koesteren we de ruimte, de rust en de vrijheid om jezelf te zijn, in verbinding met anderen. De kernen nodigen uit om elkaar te ontmoeten, verschillen te overbruggen en niet tegenover elkaar te blijven staan, maar samen verantwoordelijkheid te nemen voor de gemeenschap waarin we leven.

Gemeenschappen zijn hecht en open tegelijk. De vitaliteit van gemeenschappen is gebaat bij nieuwe inwoners; zij brengen nieuwe perspectieven mee en zijn een welkome vernieuwing voor een bevolking die in aantallen afneemt en vergrijst. Iedereen mag er zijn en ontmoetingen tussen inwoners met verschillende achtergronden zijn vanzelfsprekend. Gemeenschappen pakken vraagstukken in hun eigen leefwereld op en houden leefbaarheid hoog met een passend voorzieningenniveau. Daarbij is er een gedeeld besef dat niet alles kan blijven zoals het was: dorpen zoeken bijvoorbeeld naar nieuwe, meer open vormen van organiseren die passen bij deze tijd.

Gemeente en maatschappelijke organisaties staan waar nodig en gewenst rolzuiver naast gemeenschappen. Waar nodig zetten wij een stap naar voren, altijd met respect en gevoel voor wat gemeenschappen zelf willen en kunnen dragen.

Migratie en opvang maken onderdeel uit van het samenleven. Gemeenschappen en gemeente zorgen, vanuit een eigen verantwoordelijkheid, voor het mogelijk maken van snel meedoen. Als gemeente organiseren we dit menselijk en uitvoerbaar binnen landelijke afspraken.

Onze ambitie voor 2030

- Gemeenschapsontwikkeling gaat voort: er is een natuurlijke doorstroom naar een nieuwe generatie kartrekkers en vrijwilligers.
- We ondersteunen eigenaarschap en zelfsturing in gemeenschappen, in dialoog met gemeenschappen, waarbij wij met elkaar stilstaan bij rollen en verantwoordelijkheden. Het eigenaarschap van maatschappelijke accommodaties, waaronder beheer en exploitatie, ligt zo veel mogelijk bij gemeenschappen. De gemeente blijft proactief in gesprek en monitort het gezonde beheer en de exploitatie. Wanneer de draagkracht voor vrijwilligers bij beheer en exploitatie in het geding komen, denkt de gemeente mee over een passend toekomstperspectief.
- Gemeenschapscommunicatie draagt bij aan gemeenschapsontwikkeling.
- Kansen en mogelijkheden voor sport en bewegen zijn dichtbij en laagdrempelig, met multifunctioneel gebruik van accommodaties.
- We gaan voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting in elk dorp, met samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang.
- Kunst, cultuur en erfgoed zijn zichtbaar en toegankelijk.
- Nieuwkomers doen vanaf dag één mee naar vermogen. Opvang is voorspelbaar, kleinschalig waar mogelijk en draagt bij aan leefbaarheid en draagvlak in de kernen en toekomstbestendigheid van onze economie.

Hoe we dit realiseren

We sluiten rolzuiver aan op de kracht van gemeenschappen: met ruimte voor zelfsturing, waardering voor inzet en heldere afspraken over ondersteuning, fasering en rolverdeling.

1. Gemeenschapsontwikkeling

We kiezen voor zelfsturing als vertrekpunt: gemeenschappen geven zelf richting aan hun toekomst en de gemeente sluit daarop rolzuiver aan.

Onze koers:

- We ondersteunen eigenaarschap en zelfsturing in gemeenschappen, in dialoog met gemeenschappen, waarbij wij met elkaar stilstaan bij rollen en verantwoordelijkheden. Hierbij maken we een helder onderscheid tussen zelfsturing en participatie.
- We laten gemeenschappen de ruimte om toekomstbeelden op te stellen en houden waar mogelijk rekening met de ideeën en agenda's die hierin uitgewerkt zijn.
- We ondersteunen dorpsoverleggen en andere gemeenschapsorganisaties als belangrijke spelers in gemeenschapsontwikkeling: zij brengen mensen, ideeën en initiatieven bij elkaar en houden het gesprek structureel gaande en open.
- We ondersteunen initiatieven die mensen met een beperking een duidelijke stem en plek geven, zodat iedereen naar vermogen kan deelnemen in de gemeenschappen van Peel en Maas.
- We ondersteunen gemeenschappen, verenigingen en vrijwilligers waar nodig, bijvoorbeeld bij het zoeken naar nieuwe, open vormen van samenwerken en denken hierin actief mee. Waar wenselijk zetten wij een stap naar voren.
- We ondersteunen initiatieven op het gebied van gemeenschapscommunicatie en zoeken als partner mee naar een passende vorm van dorpsverbindende gemeenschapscommunicatie, omdat van elkaar weten de basis is van samenhang en saamhorigheid.
- We besteden aandacht aan een goede en respectvolle omgang met elkaar: met oog voor het voorkomen van pestgedrag en het versterken van digitale weerbaarheid.

2. Sport en bewegen

Sport en bewegen versterken ontmoeting, gezondheid en verbondenheid. We ondersteunen verenigingen bij duurzaam eigenaarschap van accommodaties en zorgen tegelijk voor voldoende laagdrempelige beweegplekken in de openbare ruimte.

Onze koers:

- We gaan uit van gemeenschapseigenaarschap: sportverenigingen dragen in principe eigendom en exploitatie en de gemeente ondersteunt met passende begeleiding en heldere (subsidie)afspraken. Wanneer de draagkracht voor vrijwilligers bij beheer en exploitatie in het geding komen, gaan we in gesprek over een passend toekomstperspectief.
- We sturen op slim delen en dubbelgebruik, zodat accommodaties efficiënt worden benut, ook over dorpsgrenzen heen, en keuzes toekomstbestendig zijn.
- We bouwen met initiatieven aan een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen.
- We verlagen drempels om mee te doen door gericht te ondersteunen waar deelname minder vanzelfsprekend is.

3. Onderwijshuisvesting

Scholen vormen een spil in de gemeenschap. We realiseren toekomstbestendige gebouwen via een heldere fasering en realistische ramingen, in samenwerking met schoolbesturen en kinderopvang.

Onze koers:

- We zorgen in goede samenwerking met partners voor kindvriendelijke, gezonde en flexibel te gebruiken kindcentra en scholen voor voortgezet onderwijs. We doen dit op basis van het IHP 2025.
- We respecteren de rol van schoolbesturen als bouwheer en eigenaar en werken met realistische, marktconforme ramingen.
- We nemen uitvoeringsrisico's, zoals netcongestie, tijdig mee in de planuitwerking om vertraging te voorkomen.

4. Kunst en cultuur

Kunst en cultuur versterken ontmoeting, creativiteit en verbondenheid in gemeenschappen. We ondersteunen makers en organisaties en we zetten met makers graag een volgende stap in de brede culturele ontwikkeling van jeugd en volwassenen in onze gemeente.

Onze koers:

- We zetten makers en gemeenschappen voorop: wij verbinden, stimuleren en ondersteunen samenwerking zodat aanbod sterker en beter zichtbaar wordt.
- We onderzoeken samen met culturele instellingen en cultuurmakers naar de mogelijkheid om een sociaal-cultureel en historisch centrum op te richten dat een bruisende ontmoetingsplek wordt voor alle inwoners. Een plek waar jong en oud de ruimte krijgt om zich creatief te uiten, nieuwe vaardigheden te ontdekken en samen te leren. Kunstenaars kunnen er exposeren, workshops geven en in contact komen met het publiek. Daarnaast kan ook het museum er - op termijn - een volwaardige plek krijgen, zodat het verhaal van Peel en Maas, van verleden tot toekomst, zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk wordt voor iedereen.
- We verankeren erfgoed in omgevingsbeleid en werken samen met heemkundekringen, museum en onderwijs om verhalen en tradities levend te houden.
- We versterken cultuureducatie voor jeugd via samenwerking tussen onderwijs en culturele partners.
- We koesteren dialect, tradities en dorpsgezichten en geven tegelijk ruimte aan vernieuwing, zodat cultuur in beweging blijft.

5. Migratie en integratie

Migratie en integratie maken onderdeel uit van het samenleven in Peel en Maas. Nieuwkomers doen vanaf dag één mee naar vermogen. Hier is onze inzet als gemeente op gericht. We waarderen daarbij de inzet van gemeenschappen. Om te komen tot een passende aanpak maken wij onderscheid tussen asiel, vluchtelingen uit Oekraïne en arbeidsmigratie. Over arbeidsmigratie leest u meer bij het thema Economie.

Onze koers:

- We maken meedoen vanaf dag één mogelijk via taal, een leer-/werkoriëntatie en aansluiting bij verenigingen en het dagelijks leven.
- We betrekken gemeenschappen vroegtijdig en duidelijk en ondersteunen initiatieven die ontmoeting en integratie versterken.
- We werken aan een menswaardige aanpak van asielmigratie. Dat betekent dat we onze verantwoordelijkheid nemen binnen de landelijke afspraken.
- Voor wat betreft asielmigratie kiezen wij voor tijdelijke en periodiek te evalueren afspraken.
- Voor Oekraïense vluchtelingen die in Peel en Maas blijven, kiezen wij voor een praktische en concrete aanpak van integratie. We verwachten en stimuleren eigen regie bij het vinden van werk, huisvesting en scholing, en ondersteunen dit met taalonderwijs en gerichte begeleiding richting werk of opleiding.
- We sturen actief op gespreide huisvesting van mensen met een verblijfsstatus over de kernen, bij voorkeur in reguliere woonomgevingen. Zo bevorderen we ontmoeting en meedoen, in nauwe samenwerking met gemeenschappen, scholen, maatschappelijke organisaties en werkgevers.
- We stemmen regionaal onze inzet met andere gemeenten af, ook om kansen voor onderwijs, inburgering en passende huisvesting beter te benutten.
- We maken ons bij de Rijksoverheid hard voor een consistent rijksbeleid over asiel en migratie en hierbij passende financiële compensatie van gemeenten.

Een sterke groene economie

Het perspectief voor de lange termijn
Peel en Maas is een gemeente van doeners en van vernieuwers met een economie die zijn fundament heeft op een sterke mix van MKB en familiebedrijven. Ondernemers die actief zijn in de maaksector, in de agrofood, in de retail en in de recreatie- en toerismesector zijn geworteld in de dorpen. Ze zijn daarmee van groot belang voor de vitaliteit van gemeenschappen. We geven ondernemers ruimte om te ondernemen en te vernieuwen, met de gemeente als betrokken partner. Wij zorgen voor duidelijkheid vooraf, we sturen op doelen in plaats van regels en leveren een snelle, betrouwbare dienstverlening.

We bouwen mee aan een economie die bijdraagt aan brede welvaart en in balans is met ruimte en leefomgeving. Onze economie van de toekomst is innovatiever en meer kennis-gedreven. Een ontwikkeling die nodig is als we kijken naar de manier waarop de bevolking, met steeds meer mensen die het arbeidsproces verlaten, zich ontwikkelt. Waar Brainport een sterke aanzuigende werking heeft op talent, zetten wij er tegelijkertijd op in om inwoners te binden aan een innovatieve lokale economie en kansen te creëren voor kennisintensievere bedrijvigheid in Peel en Maas. Ook worden (kleinschalige) toerisme, recreatie en horeca steeds belangrijkere pijlers onder onze lokale economie met rust, cultuurbeleving, ruimte en kwaliteit van leven als ons onderscheidende profiel.

Levendige dorpscentra zijn belangrijk voor de vitaliteit van de dorpen. Alle centra blijven vitaal door behoud van winkelvoorzieningen en slimme koppelingen met horeca, recreatie en toerisme. Daarbij blijft Panningen de kern waarvan het centrum een regiofunctie voor winkels, horeca en verblijf heeft.

Bedrijventerreinen zijn van belang voor een sterke lokale economie. Met betrokken ondernemers werken we hieraan. We benutten bestaande locaties en bebouwing zo veel mogelijk. Waar dat kan bundelen we bedrijvigheid op een beperkt aantal locaties, zodat zo optimaal mogelijk rekening kan worden gehouden met leefbaarheid in de kernen, bereikbaarheid en slimme energie-oplossingen.

Arbeidsmigratie hoort bij onze economie van de toekomst. Door demografie en arbeidsmarkt-tekorten blijft arbeidsmigratie nodig. Dit vraagt om sturing die niet alleen ruimtelijk, maar ook sociaal en maatschappelijk is. Daarom benaderen we arbeidsmigratie vanuit brede welvaart.

Onze ambitie voor 2030

- We versnellen ontwikkeling en kennisgedrevenheid in het MKB.
- Met ondernemers en samenwerkingsverbanden zoals het Toeristisch-Recreatief Platform Peel en Maas werken we aan een sterk toeristisch-recreatief aanbod dat bij Peel en Maas past.
- We organiseren bedrijventerreinen toekomstbestendig, waarbij we kiezen voor herstructurering voor uitbreiding. Waar dat logisch is, clusteren we (nieuwe) ruimtevragen op een beperkt aantal plekken die dit kunnen dragen, zodat we bereikbaarheid, verduurzaming en energie slimmer kunnen organiseren.
- We geven centra een duidelijke ontwikkelrichting.
- We kiezen voor arbeidsmigratie met toegevoegde waarde en borgen brede welvaart (leefbaarheid, gezondheid, veiligheid en woonkwaliteit) als leidend kader.

Hoe we dit realiseren

1. Ondernemerschap ondersteund

In Peel en Maas beleven ondernemers de ruimte om te ondernemen. Met hen versnellen we kennisontwikkeling en innovatie door te werken aan betere verbinding van lokale ondernemers met kennispartners en regionale netwerken. We werken samen met betrokken ondernemers aan goed bereikbare en duurzame werklocaties en maken gerichte ruimtekeuzes.

Onze koers:

- Ons accountmanagement is een herkenbaar aanspreekpunt voor ondernemers en initiatiefnemers.
- We onderhouden intensief contact met ondernemers, regiogemeenten, lokale initiatieven zoals ons breed ontwikkelbedrijf en het netwerk Wij Maken Werk van Werk, en belanghebbende partijen als het gaat over bijvoorbeeld lokale en regionale economische ontwikkelingen. We werken met zo eenvoudig mogelijke regels en beperken verplichtingen tot wat nodig is voor kwaliteit en veiligheid.
- We stimuleren samenwerkingen tussen lokale ondernemers en kennispartners, zoals bijvoorbeeld Greenport, om zo sneller tot oplossingen voor praktijkvragen van ondernemers te komen en bij te dragen aan innovatie en kennisintensivering als antwoord op arbeidsmarktkrapte.
- We bundelen de krachten van lokale ondernemers én onderwijsinstellingen en stimuleren samenwerking, kennisdeling en innovatie. Initiatieven die uit deze samenwerking ontstaan ondersteunen we mede met het fonds van € 1 miljoen dat we beschikbaar stellen voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt.
- We herstructureren werklocaties voordat we deze uitbreiden. Waar logisch clusteren we nieuwe ruimtevragen op een beperkt aantal plekken die dit kunnen dragen.
- We verbeteren de ontsluiting en verkeersveiligheid rond bedrijventerreinen en stemmen dit af met omgeving, ondernemers en wegbeheerders.

2. Een sterk toeristisch-recreatief aanbod

We dragen bij aan een versterkt toeristisch-recreatief aanbod dat past bij Peel en Maas en dat de centra in Peel en Maas ondersteunt.

Onze koers:

- We geven ruimte aan passende initiatieven (ook in het buitengebied waar dat kan), met duidelijke randvoorwaarden voor leefbaarheid en landschap.
- We staan open voor initiatieven die zorgen voor vergroting van een bij Peel en Maas passend overnachtingsaanbod, zoals hotels en B&B's.
- Op basis van onze verstevigde ambitie op recreatie en toerisme gaan we met het Toeristisch-Recreatief Platform Peel en Maas in gesprek over gezamenlijke realisatie hiervan.
- We verbinden het lokale toeristisch aanbod slim met het aanbod in de regio.

3. Vitale centra in alle dorpen

We versterken de centra door richting te geven en slim winkels, horeca en toerisme, wonen en ontmoeten te combineren. We bestrijden leegstand door ruimte te geven aan herontwikkeling en transformatie.

Onze koers:

- We werken aan de aantrekkelijkheid van onze centra voor inwoners en toeristen door de ondersteuning van en samenwerking met Centrummanagement Panningen en Retailmanagement Peel en Maas voort te zetten.
- Voor het centrum van Panningen gaan we in samenspraak met ondernemers, inwoners en andere betrokkenen bezig met het actualiseren van de centrumvisie en versterken we de combinatie van winkels, horeca, verblijfskwaliteit en wonen.
- Voor de centra in de overige kernen zetten we nadrukkelijk in op behoud van voorzieningen, benutting van kansen die horeca en toerisme bieden en ondersteuning van initiatieven die levendigheid vergroten. Hiervoor werken we graag samen met lokale initiatieven.

4. Arbeidsmigratie vanuit brede welvaart

We ontwikkelen arbeidsmigratiebeleid dat de economie ondersteunt én bijdraagt aan de leefbaarheid. We sturen op kwaliteit en toegevoegde waarde met meer aandacht voor kenniswerkers.

Onze koers:

- We ontwikkelen een nieuw arbeidsmigratiebeleid vanuit brede welvaart, zodat we initiatieven niet alleen ruimtelijk, maar ook op leefbaarheid, veiligheid, gezondheid en woonkwaliteit kunnen wegen.
- We stemmen met onze regiogemeenten af over arbeidsmigratiebeleid en de uitvoering hiervan.

Een veilig Peel en Maas

Het perspectief voor de lange termijn
Peel en Maas is een plek waar je in vrijheid en veiligheid jezelf kunt zijn. Veiligheid is het fundament onder onze manier van samenleven. Dat koesteren we. Tegelijkertijd zien we dat wereldwijde ontwikkelingen ook lokaal doorwerken en ons vragen alert te blijven op veiligheid en saamhorigheid. We weten dat 100% veiligheid niet bestaat. Daarom kiezen we voor een realistische aanpak: menselijk waar het kan en stevig waar het moet.

We bouwen voort op de kracht van gemeenschappen én op een sterk netwerk van partners. We werken risico-gestuurd, beperken regeldruk en maken keuzes die uitlegbaar zijn. Waar regels worden overtreden of grenzen worden overschreden, treden we transparant en daadkrachtig op.

Onze ambitie voor 2030
- Inwoners, ondernemers en organisaties voelen zich mede-eigenaar van een veilige leefomgeving en weten wat zij kunnen doen bij signalen of incidenten.
- We hebben zichtbare en aanspreekbare handhaving, met voldoende capaciteit en middelen om snel en proportioneel op te treden als veiligheid onder druk staat.
- Peel en Maas is weerbaar tegen ondermijning; signalen worden herkend en gemeld, melders worden beschermd en de gemeente opereert als stevige regisseur met een goede informatiepositie.
- Overlast, (huiselijk) geweld, femicide, intimidatie en afglijden richting criminaliteit pakken we zo vroeg mogelijk en integraal aan.
- We zijn robuust voorbereid op rampen en crises (zoals hoogwater, natuurbranden, cyberincidenten en uitval van vitale voorzieningen) en vergroten de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners en ondernemers.

Hoe we dit realiseren

1. Zichtbare handhaving
We tolereren geen huftergedrag, agressie, vernieling of structurele overlast en treden proportioneel op.

Onze koers:
- Handhaving is zichtbaar en aanspreekbaar; waar het kan herstellen we samen, waar het moet handhaven we.
- We versterken toezicht en handhaving in het buitengebied met BOA-capaciteit en doen dit in samenwerking en afstemming met terreinbeheerders en politie, met extra aandacht voor dumpingen en signalen van ondermijning.
- We werken risico-gestuurd. We geven prioriteit aan wat de grootste impact heeft op veiligheid en leefkwaliteit. Als deze prioritering tot gevolg heeft dat we geen inzet kunnen plegen op veiligheidsvraagstukken die er voor ons toe doen, vergroten we onze capaciteit.
- Cameratoezicht zetten we gericht en tijdelijk in op plekken waar risico's dat vragen.

2. Ondermijning aangepakt

We pakken ondermijnende criminaliteit aan, met aandacht voor de maatschappelijke impact.

Onze koers:

- Ondermijning benaderen we als maatschappelijk probleem; melden moet veilig en laagdrempelig zijn.
- Bestuurlijke instrumenten worden stevig ingezet waar misbruik dreigt.
- De ervaringen met het ACT!-interventieteam als bestuurlijk handhavingsteam zijn positief en geven we graag een structureel vervolg.

3. Jongeren: ruimte en grenzen

Jongeren moeten veilig kunnen opgroeien en elkaar kunnen ontmoeten.

Onze koers:

- Met jongerenwerk zetten we in op preventie. Jongerenwerkers zijn zichtbaar aanwezig en leggen contact met risicogroepen in de leefwereld van jongeren.
- Ouders worden nadrukkelijk aangesproken op hun verantwoordelijkheid wanneer grenzen worden overschreden.
- We hebben aandacht voor het voorkomen van en de aanpak van pesten en negatieve beïnvloeding. We werken samen met zorg, onderwijs en veiligheid door middel van vroegsignalering, passende interventies en waar nodig repressie.

4. Crisisbeheersing en zelfredzaamheid

We bereiden ons voor op crises en zorgen dat inwoners en ondernemers weten wat ze moeten doen.

Onze koers:

- We informeren inwoners praktisch over handelen bij uitval van voorzieningen en stimuleren zelf- en samenredzaamheid.
- Bij langdurige crises organiseren we ondersteuning zo veel mogelijk via bestaande structuren en netwerken.
- We werken aan het verbeteren van de eigen weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit door het opstellen en actueel houden van een continuïteitsplan.

5. Weerbare gemeenschappen

In Peel en Maas zien we om naar elkaar, ook als het gaat om de veiligheid in en van gemeenschappen. We hebben aandacht voor de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en gemeenschappen in het dagelijks leven: denk aan onderwerpen als digitale veiligheid en alertheid op fraude en oplichting.

Onze koers:

- We stimuleren en faciliteren veiligheidsinitiatieven uit gemeenschappen en versterken bestaande netwerken (zoals buurtpreventie, Burgernet en WhatsApp buurtgroepen), zodat signalen eerder landen en er sneller in het klein kan worden opgelost.
- In samenspraak met veiligheidspartners zoals Veiligheidsregio Limburg-Noord en de politie dragen we bij aan weerbare inwoners en gemeenschappen, met als voorbeeld de Risk Factory.

Bestuur, communicatie en dienstverlening

Het perspectief voor de lange termijn
In Peel en Maas geven inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke partners zelf vorm aan het goede leven; als gemeente sluiten we daar waarderend op aan en nemen we verantwoordelijkheid voor wat bij ons hoort. We werken vanuit vertrouwen in gemeenschappen en partnerschap, waarbij we een stap naar voren zetten wanneer de situatie daarom vraagt.

We werken als meervoudige overheid. We zijn duidelijk over waar we wél en niet van zijn. Waar de gemeenschap aan zet is, zijn we ruimte-gevend en ondersteunend. Waar belangen zorgvuldig moeten worden afgewogen, zijn we samenwerkend en uitnodigend. En wanneer de gemeente besluit, zijn we helder en uitleggend. Soms vraagt dat om een gezaghebbend ‘nee’, altijd met uitleg en respect.

Onze dienstverlening is gastvrij, begrijpelijk, (fysiek) toegankelijk en betrouwbaar: snel en eenvoudig en tegelijkertijd menselijk. We verminderen regeldruk en maken processen voorspelbaar. Onze communicatie is juist, tijdig en passend bij onze rol.

Een gezonde financiële basis is een voorwaarde om robuust te blijven én te kunnen vernieuwen. Daarom voeren we een we solide financieel beleid. We realiseren ons volledig dat we werken met gemeenschapsgeld. Daar gaan we zorgvuldig en efficiënt mee om.

Onze ambitie voor 2030

- Inwoners, ondernemers en verenigingen ervaren de gemeente als betrokken en duidelijk.
- We tonen bestuurlijke moed. Daar waar we dit nodig vinden, zetten wij een stap naar voren.
- We organiseren communicatie gemeentebreed én per kern vindbaar.
- Dienstverlening is "in één keer goed": digitaal waar het kan, persoonlijk waar dat de voorkeur heeft, met processen die waar dat kan eenvoudiger en sneller zijn.
- We werken transparant en integer en verbeteren continu op basis van feedback, data-gedrevenheid en slimme digitalisering (incl. AI), maar altijd met de menselijke maat als uitgangspunt.
- Dankzij een solide financieel beleid is ons weerstandsvermogen op orde. We zijn in staat om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen.
- Reserves en meevallers zetten we primair in voor behoud van onze weerstandspositie en alleen voor incidentele doelen; structurele tekorten dekken we niet met reserves.

Hoe we dit realiseren

1. Een sterke gemeenschap in het Huis

We houden rollen zuiver tussen raad, college en organisatie.

Onze koers:

- Politiek debat hoort in de raad, het college bestuurt als stevig team en de ambtelijke organisatie adviseert onafhankelijk en met kwaliteit.

2. Gemeentecommunicatie

Communicatie bepaalt de kwaliteit van de relatie; in gemeenschappen en tussen gemeenschap en gemeente. We zorgen dat inwoners weten waar ze betrouwbare informatie vinden en stemmen onze toon af op onze rol, in begrijpelijke taal.

Onze koers:

- Eén herkenbare, betrouwbare bron van informatie (gemeentebreed én per kern vindbaar), zodat communicatie niet versnipperd raakt.
- We communiceren proactief over kaders, planning, rollen en verwachtingen.
- We zien een samenleving die mondiger wordt en waar meningen en opvattingen geregeld botsen. We houden in onze communicatie rekening met deze maatschappelijke context.

3. Dienstverlening en technologie

Dienstverlening is gastvrij en eenvoudig. We maken processen slimmer en transparanter, waarbij de menselijke maat altijd centraal staat.

Onze koers:

- We schrappen onnodige regels en versimpelen procedures.
- We zijn goed bereikbaar, geven duidelijke informatie en we zorgen ervoor dat inwoners niet worden doorverwezen van loket naar loket.
- Menselijk contact blijft vanzelfsprekend. AI, digitalisering en data zetten we in als hulpmiddel om processen sneller en eenvoudiger te maken en talent beter te benutten, waarbij privacy en toegankelijkheid zijn geborgd.

4. Samenwerking voorbij de gemeentegrenzen

De leefwereld van inwoners, ondernemers en organisaties stopt niet bij de gemeentegrens. We werken samen waar dat meerwaarde heeft en organiseren onze inbreng tijdig en doelgericht.

Onze koers:

- De Regio Noord-Limburg is voor ons van groot belang: wat goed is voor de regio, is goed voor Peel en Maas en andersom. Vanuit die verbondenheid leveren wij actief onze inbreng.
- We zetten ons nadrukkelijk in voor de P10, de samenwerking van de grote plattelands-gemeenten van Nederland
- Ook de Euregio kan rekenen op onze steun en inzet.
- We onderhouden goede relaties met onze Limburgse en Brabantse buren. De komende jaren gaat de samenwerking met andere NOVEX-partners intensief zijn. Ook bouwen we aan een goede relatie met de Metropoolregio Eindhoven (MRE), immers werken ontwikkelingen daar door in Peel en Maas.

5. Financieel robuust

We bouwen verder op een robuust financieel fundament. We zijn scherp bij het opstellen van onze begroting en op de realisatie hiervan. We gaan gedisciplineerd om met het onderscheid tussen structureel en incidenteel en hebben ruimte om gericht te investeren. Daarbij zorgen we voor relatief lage en voorspelbare lokale lasten.

Onze koers:

- De OZB-opbrengst wordt jaarlijks met 2% geïndexeerd (excl. areaaluitbreiding), de rioolheffing is gebaseerd op het actuele GRP en de afvalstoffenheffing is in principe 100% kostendekkend. Grote tariefschommelingen dempen we waar nodig tijdelijk via reserves.
- Incidentele financiële meevallers gaan eerst naar het op orde houden van een stabiele weerstandspositie. Vervolgens komen deze ten goede aan de gemeenschap en/of worden deze ingezet voor lastenverlichting van inwoners.

Tot slot

Met dit akkoord kiezen we voor een koers die vertrouwen geeft: stevig op wat er al is, duidelijk over keuzes die nodig zijn en werkend aan een Peel en Maas dat sterker, groener en hechter wordt. We zien er naar uit om vol energie met inwoners, gemeenschappen en ondernemers én met de raad aan die toekomst te werken. Die toekomst begint vandaag.